

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติจริง และความคาดหวัง ในงานสื่อมวลชนสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของกรมป่าไม้ โดยมีรายละเอียดและขั้นตอน ในการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารกรมป่าไม้ ประกอบด้วย อธิบดี รองอธิบดี ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง เลขานุการกรม ป่าไม้เขต ป่าไม้จังหวัด ผู้อำนวยการส่วน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของกรมป่าไม้ ในส่วนกลาง และในส่วนภูมิภาค (สำนักงานป่าไม้เขต 21 เขต และสำนักงานป่าไม้จังหวัด 75 จังหวัด)

กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม

1. ผู้บริหารกรมป่าไม้ ในส่วนกลาง จำนวนประชากรทั้งหมด 48 คน ประกอบด้วย อธิบดีกรมป่าไม้ รองอธิบดีกรมป่าไม้ จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้ จำนวน 4 ภาค ผู้อำนวยการกอง จำนวน 7 กอง ผู้อำนวยการสำนัก จำนวน 5 สำนัก เลขานุการกรม ผู้อำนวยการส่วน จำนวน 26 ส่วน และหน่วยงานตรวจสอบภายใน ใช้ตัวอย่าง จำนวน 31 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75

2. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ในส่วนกลาง ตามโครงสร้างการจัดอัตรากำลังของสำนักงาน ก.พ. ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ในส่วนประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ จำนวน 11 คน ใช้ประชากรร้อยละ 100 ทั้งนี้โดยไม่ใช้ตัวผู้วิจัย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่คนหนึ่งในส่วนประชาสัมพันธ์ เป็นตัวอย่าง เพื่อป้องกันการอคติ

การสุ่มตัวอย่างในส่วนภูมิภาค จะแบ่งพื้นที่เป็น 4 ภาค ตามการแบ่งพื้นที่เขตความรับผิดชอบของผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้ ดังนี้

- ภาคเหนือ
- ภาคกลางและภาคตะวันออก
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคใต้

โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกสำนักงานป่าไม้เขต และสำนักงานป่าไม้จังหวัด จากผลการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ ตามที่หน่วยงานในพื้นที่ได้รายงานต่อกรมป่าไม้ ทั้งนี้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ผลงานในระดับสูง ผลงานในระดับปานกลาง และผลงานในระดับต่ำ โดยทำการคัดเลือกภาคละ 3 เขต รวม 3 ระดับ และภาคละ 6 จังหวัด ระดับละ 2 จังหวัด

3. ผู้บริหารกรมป่าไม้ ในส่วนภูมิภาค ประชากรทั้งหมด 96 คน ประกอบด้วย ป่าไม้เขต จำนวน 21 เขต และป่าไม้จังหวัด จำนวน 75 จังหวัด โดยใช้ตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 12 เขต และ 24 จังหวัด รวมจำนวน 36 ชุด

4. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ ในส่วนภูมิภาค ใช้ตัวอย่าง จำนวน 72 ชุด

4.1 สำนักงานป่าไม้เขต จำนวน 4 ภาค ภาคละ 3 เขต เขตละ 2 ชุด

4.2 สำนักงานป่าไม้จังหวัด จำนวน 4 ภาค ภาคละ 6 จังหวัด จังหวัดละ 2 ชุด

ฉะนั้นในการศึกษาวิจัยทั้ง 4 กลุ่มนี้ จะได้ข้อมูลเท่ากับ 150 ชุด

ตัวแปรในการวิจัย

ตามสมมติฐานการวิจัย แบ่งประเภทตัวแปรได้ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ ตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบของกลุ่มประชากร ได้แก่ ตำแหน่งระดับผู้บริหาร ตำแหน่งระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และระดับความรู้ ความเข้าใจ ในงานสื่อมวลชนสัมพันธ์

2. ตัวแปรตาม คือ ความคาดหวังของกลุ่มประชากรที่มีต่อการดำเนินงานสื่อมวลชนสัมพันธ์

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม

แบบสอบถาม แบ่งเป็นคำถามปิดและเปิด 4 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว และภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ฯลฯ รวม 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ในงานสื่อมวลชนสัมพันธ์ ของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด 4 ข้อ แบบสอบถามปลายปิด 16 ข้อ รวม 20 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในงานสื่อมวลชนสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยครอบคลุมถึงด้านต่าง ๆ ดังนี้

- บุคลากร
- เครื่องมือ
- สำนักงาน
- งบประมาณ
- ภาวะแวดล้อมและความร่วมมือ
- กิจกรรมและการให้บริการข่าวสาร
- การประสานงานเผยแพร่ข่าวสารทางสื่อมวลชน
- การตรวจสอบข่าวที่ปรากฏทางสื่อมวลชน
- การจัดการแถลงข่าวแก่สื่อมวลชน
- การนำสื่อมวลชนศึกษาดูงานกิจการป่าไม้
- ปัญหาและอุปสรรค
- ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามปลายปิด 56 ข้อ แบบสอบถามปลายเปิด 6 ข้อ รวมทั้งหมด 62 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้หนังสือราชการจากหน่วยงานต้นสังกัด คือ กรมป่าไม้ ส่งถึงหน่วยงานที่ทำการศึกษาดูงาน โดยมีการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ในส่วนกลาง กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามและสัมภาษณ์ด้วยตนเอง (ในบางราย)
2. ในส่วนภูมิภาค ทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติ ใช้วิธีการนำส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วย

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนมีรายละเอียดดังนี้

1. คำถามที่วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานสื่อมวลชนสัมพันธ์ เป็นคำถามปลายเปิด ลักษณะสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างจำนวน 4 ข้อ วัดคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม (top of mind) เทียบกับความถูกต้อง มาตรฐานทางหลักวิชาการ ว่ามีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด (right attitude, right frame of work, and right knowledge) และเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 16 ข้อ ในลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์ต

2. คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในงานสื่อมวลชนสัมพันธ์ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่มีเลย โดยอ่านค่าคะแนนจากมากไปหาน้อย เป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

สำหรับค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถาม ตอนที่ 3 (การปฏิบัติจริงและความคาดหวัง) มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.51	หมายความว่า	ไม่มีเลย
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด

ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาจริงไปทำการทดสอบ (Pre - test) เป็นจำนวน 30 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างและประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างและประชากรจริง เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและปรับปรุงแก้ไข การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นจะคำนวณในส่วนที่สามารถวัดออกมาเป็นคะแนน ส่วนคำถามที่เป็นข้อมูลจริงได้พิจารณาแก้ไขถ้อยคำ เพื่อให้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 มีค่า 0.91 ถือได้ว่ามีค่าความเชื่อถือได้ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งผลที่ได้มาจากการคำนวณทดสอบหาค่าความเชื่อถือได้ตามวิธีการของ Cronbach ซึ่งเป็นการหาค่า Coefficient alpha จากสูตร

$$\infty = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{V_1}{V_c} \right)$$

เมื่อ	∞	=	ความเชื่อถือได้
	n	=	จำนวนข้อคำถาม
	V_1	=	ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อ
	V_c	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

ความเชื่อมั่นได้ของแบบสอบถาม ตอนที่ 3 มีค่า 0.94 ถือได้ว่ามีค่าความเชื่อมั่นได้ในระดับสูง ซึ่งผลที่ได้มาจากการคำนวณทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นได้ตามแบบของฮอยท์ (Hoyt) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากสูตร

$$\text{คำนวณโดยใช้สูตร} \quad r_{tt} = 1 - \frac{MS_{\text{error}}}{MS_{\text{ind}}}$$

เมื่อ	r_{tt}	=	ความเชื่อถือได้ (Reliability)
	MS_{error}	=	ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน
	MS_{ind}	=	ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนของความแตกต่างระหว่างผู้ตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลมาสรุปแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย วิธีวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) ใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลด้านสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ในตอนที่ 1) และหาค่าร้อยละ สำหรับข้อมูลด้านความรู้ ความเข้าใจในงานสื่อมวลชนสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม (ในตอนที่ 2 ซึ่งจะเป็นคำตอบของสมมติฐานข้อ 2)

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one - way ANOVA) สำหรับเปรียบเทียบหาความแตกต่าง ในระดับการปฏิบัติจริงและความคาดหวัง ในงานสื่อมวลชน-สัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การทดสอบค่าเฉลี่ยโดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Procedure) สำหรับทดสอบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ ภายหลังจากที่ได้วิเคราะห์ความแปรปรวนพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว

2.3 การทดสอบโดยทดสอบค่า F (F - test) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติจริงและความคาดหวัง ระหว่างกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร

2.4 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โพรดักต์ โมเมนต์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient - R_{xy}) เพื่อดูความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

การประมวลผลข้อมูล

1. ลงรหัสในแบบสอบถาม เพื่อเปลี่ยนสภาพข้อมูลให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ ที่เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถอ่านค่าได้

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยนำแบบสอบถามที่ลงรหัสข้อมูลแล้ว ไปเขียนลงรหัสใน Coding Form และป้อนโปรแกรมกับข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS

3. พิมพ์ข้อมูล (Print out) เพื่อตรวจสอบข้อผิดพลาดในการประมวลผลข้อมูล แล้วจึงนำผลที่ได้มาลงตารางวิเคราะห์ทางสถิติ แปลความหมายข้อมูลที่ประมวลผล และสรุปผล